

Ffurflen Ymateb i'r Ymgynghoriad: Teithiau bws rhatach ar gyfer pobl ifanc yng Nghymru

NOD Y CWESTIWN

CWESTIWN 1

Rhowch sgôr rhwng 1 a 5 (1 os nad yw'n bwysig a 5 os yw'n bwysig iawn) i ddangos i ba raddau rydych chi'n credu y mae tocynnau bws rhatach yn dylanwadu ar y modd y mae pobl ifanc yn dewis teithio. **(Dewiswch un o'r canlynol)**

Nid yw'n bwysig		Pwysig iawn			
1	2	3	4	5	Wn i ddim

CWMPAS Y CYNLLUN

Yn ôl y tueddiadau presennol, rhagwelir y bydd y cynllun yn cynorthwyo 1.5 miliwn o bobl ifanc i deithio ar y bws yn ystod blwyddyn ariannol 2017/18. Hoffem wybod a ydych yn credu bod y cynnig presennol yn addas ynteu a ydych yn credu y dylid gwella'r ddarpariaeth.

CWESTIWN 2

Yn eich barn chi, a yw'r categori oed presennol, sef 16-18 oed, yn addas ar gyfer cynllun Tocynnau Bws Rhatach i Bobl Ifanc?

NAC YDI	YDI
----------------	-----

CWESTIWN 3

Os 'Nac ydi' oedd eich ateb i gwestiwn 2, hyd at ba oed ydych chi'n credu y dylid rhoi Tocynnau Bws Rhatach i Bobl Ifanc?

19	21	23	25	Gweler yr ateb i gwestiwn 20
----	----	----	----	-------------------------------------

CWESTIWN 4

Yn eich barn chi, a yw'r gostyngiad presennol o draean (33%) oddi ar bris tocyn oedolyn yn ddigon i annog pobl ifanc i ddefnyddio'r bws?

YDI	NAC YDI
------------	----------------

CWESTIWN 5

Os 'Ydi' oedd eich ateb i gwestiwn 4, faint o ostyngiad fyddai'n addas ac yn fforddiadwy yn eich barn chi, i annog rhagor o bobl ifanc i ddefnyddio'r bws?

(Dewiswch un o'r canlynol)

50%	66%	75%	100%	Gweler yr ateb i gwestiwn 20
------------	------------	------------	-------------	-------------------------------------

CWESTIWN 6

Mae'r cynllun presennol yn cynnig gostyngiad oddi ar bris tocyn cyfatebol i oedolyn. A fyddai'n briodol gofyn i bobl ifanc gyfrannu swm penodol am bob siwrnai? (h.y. i deithio o un lle i'r llall, waeth sawl gwaith y bydd angen newid cerbyd)

BYDDAI	NA FYDDAI
---------------	------------------

CWESTIWN 7

Pe bai'r cynllun yn gofyn i'r defnyddiwr gyfrannu swm penodol, faint y byddai'n briodol ei godi am bob siwrnai, yn eich barn chi?

(Dewiswch un o'r canlynol)

20c	50c	£1	£2	Arall (nodwch)
------------	------------	-----------	-----------	-----------------------

CWESTIWN 8

Yn lle talu swm penodol am bob siwrnai, byddai'n bosibl cyflwyno tocyn mis neu docyn blwyddyn i'r bobl ifanc a byddai hwn yn caniatáu iddynt deithio am ddim dros y cyfnod hwnnw. Faint y byddai'n briodol ei godi am tocyn o'r fath, yn eich barn chi?

(Dewiswch un o'r canlynol ar gyfer pob cyfnod)

Tocyn mis	£5	£10	£20	£25	Arall (nodwch)
Tocyn blwyddyn	£20	£50	£100	£200	Arall (nodwch)

CWESTIWN 9

Ar hyn o bryd, mae pobl ifanc yn cael tocyn sy'n caniatáu iddynt deithio am bris rhatach ar bob siwrnai, a hynny er mwyn osgoi dryswch ac oedi pan fyddant yn mynd ar y bws. Pe baent yn cael gostyngiad dim ond am siwrneiau penodol yn unig, a ydych chi'n credu y byddai'r broses o gadarnhau bod y bobl ifanc yn gymwys i gael y gostyngiad yn achosi oedi sylweddol ?

NA FYDDAI	BYDDAI
------------------	---------------

CWESTIWN 10

Os 'Byddai' oedd eich ateb i Gwestiwn 9, sut fath o siwrneiau ydych chi'n credu yw'r pwysicaf?

(Dewiswch hyd at DDAU)

Teithio rhwng y cartref a'r gwaith	Hyfforddiant	Siopa	Addysg
Gweithgareddau hamdden eraill	Apwyntiad iechyd	Gweld ffrindiau	Arall (nodwch)

YMESTYN CYMHWYSTER

Mae'r cynllun presennol yn cael ei gynnig i bobl ifanc rhwng 16 a 18 oed. Hoffem wybod a ydych yn credu a ddylid ymestyn y cynllun er mwyn cynnwys grwpiau sy'n cyfrannu at gymdeithas neu grwpiau y mae angen cymorth ychwanegol arnynt i gyrraedd lleoliadau addysg neu waith.

CWESTIWN 11

A ddylid cynnig Tocynnau Bws Rhatach i'r rhai sy'n cael Lwfans Cynhaliaeth Addysg?

~~NA DDYLID~~	DYLID
----------------------	--------------

CWESTIWN 12

A ddylid cynnig Tocynnau Bws Rhatach i'r rhai sy'n dilyn cwrs addysg bellach AMSER LLAWN? (yn astudio am dros 15 awr bob wythnos)?

~~NA DDYLID~~	DYLID
----------------------	--------------

CWESTIWN 13

A ddylid cynnig Tocynnau Bws Rhatach i'r rhai sy'n dilyn cwrs addysg bellach RHAN AMSER (yn astudio am rhwng 8 a 15 awr bob wythnos)?

~~NA DDYLID~~	DYLID
----------------------	--------------

CWESTIWN 14

A ddylid cynnig Tocynnau Bws Rhatach i'r rhai sy'n rhan o gynllun prentisiaeth cydnabyddedig?

~~NA DDYLID~~	DYLID
----------------------	--------------

CWESTIWN 15

Os 'Na ddylid' oedd eich ateb i Gwestiwn 14, a ddylai prentisiaid yn y grwpiau oedran a ganlyn fedru manteisio ar y cynllun?

(Dewiswch un o'r canlynol)

~~19-21 oed~~	~~19-25 oed~~	~~19-30 oed~~	Pob oed
----------------------	----------------------	----------------------	----------------

CWESTIWN 16

A ddylid cynnig tocynnau bws rhatach i ofalwyr cofrestredig?

NA DDYLID	DYLID
------------------	--------------

CWESTIWN 17

Os 'Dylid' oedd eich ateb i Gwestiwn 16, gofalwyr cofrestredig ym mha grŵp oedran ddylai fedru manteisio ar y cynllun?

(Dewiswch un o'r canlynol)

19-21 oed	19-25 oed	19-30 oed	Pob oed
------------------	------------------	------------------	----------------

CWESTIWN 18

A ddylid cynnig tocynnau bws rhatach i bobl sy'n gwneud gwaith gwirfoddol?

NA DDYLID	DYLID
------------------	--------------

CWESTIWN 19

Os 'Dylid' oedd eich ateb i Gwestiwn 18, gwirfoddolwyr ym mha grŵp oedran ddylai fedru manteisio ar y cynllun?

(Dewiswch un o'r canlynol)

19-21 oed	19-25 oed	19-30 oed	Pob oed
------------------	------------------	------------------	----------------

CWESTIWN 20

A oes gennych chi unrhyw sylwadau eraill am y Cynllun Tocynnau Bws Rhatach i Bobl Iau yng Nghymru?

Mae sylwadau UCAC yn canolbwyntio ar deithio mewn perthynas ag addysg/hyfforddiant gan gynnwys dysgu seiliedig ar waith a phrentisiaethau. Nid oes gan UCAC farn benodol ar y cynigion ehangach, ar wahân i'r ffaith y

dylai unrhyw gynigion fod yn rhwydd ac ymarferol i'w gweithredu, i'r darparwyr yn ogystal ag i'r bobl ifanc.

Oedran

Er mwyn bod yn wirioneddol gyd-gysylltiedig, oni fyddai modd creu trefn ar y cyd, neu â thelerau cyfatebol â'r tocyn trên ar gyfer pobl ifanc, sef 16-25 oed, ac oedrannau uwch os ydynt mewn addysg/hyfforddiant. Byddem yn ffafrio bod y diffiniad o addysg/hyfforddiant yn cynnwys dysgu seiliedig ar waith a phrentisiaethau, ac yn cynnwys darpariaeth ran amser.

Dylid cofio, yn ogystal, fod Mesur Teithio gan Ddysgwyr (2008) Cymru yn darparu dim ond ar gyfer teithiau ar ddechrau a diwedd y dydd, gan eithrio teithio rhwng manau perthnasol yn ystod y diwrnod ysgol/coleg:

5 Terfynau dyletswyddau sy'n ymwneud â theithio gan ddysgwyr

Nid yw adran 2 yn ei gwneud yn ofynnol i asesu anghenion teithio dysgwyr ac nid yw adrannau 3 a 4 yn ei gwneud yn ofynnol i wneud trefniadau teithio—

(a) er mwyn i ddysgwyr deithio yn ystod y dydd rhwng manau perthnasol neu rhwng gwahanol safleoedd yr un sefydliad, neu

Gan fod y mathau hyn o deithio yn ystod y dydd yn gallu digwydd o 14 oed ymlaen, yn arbennig dan ddarpariaethau Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009, dylid ystyried y grŵp oedran 14-16 yn ogystal.

Pris

Rydym o'r farn y dylai teithio mewn perthynas ag addysg a hyfforddiant fod am ddim.

Mae Llywodraeth Cymru am annog pobl ifanc i barhau â'u haddysg ôl-16, ac yn wir mae hyn yn fanteisiol i economi Cymru. Byddai teithio am ddim yn debygol o olygu bod rhai'n parhau â'u haddysg, ble fyddai gorfod talu am deithio'n gallu bod yn rhwystr. Mae'r pellteroedd, a'r prisiau, yn gallu bod yn sylweddol.

Mae gofynion statudol ar Awdurdodau Lleol, yn unol â darpariaethau Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008, i wneud trefniadau ar gyfer plant a phobl ifanc o oedran ysgol orfodol, ond mae disgrisiwn llwyr mewn perthynas â dysgwyr ôl-16, ac mae hyn yn wendid sylweddol iawn.

Ar hyn o bryd, mae'r sefyllfa ar gyfer dysgwyr ôl-16 yn gallu amrywio'n fawr. Mae rhai sefydliadau mawr yn talu costau teithio eu myfyrwyr (sydd i'w groesawu), tra nad yw eraill mewn sefyllfa i allu wneud hynny. Mae hynny'n arwain at annhegwch ac anghydraddoldeb i'r dysgwyr – yn aml o fewn yr un ardaloedd a'i gilydd – ond hefyd yn creu maes chwarae anwastad i'r sefydliadau dan sylw.

Byddai creu fframwaith ble fyddai pobl ifanc mewn addysg a hyfforddiant yn cael teithio am ddim yn cynnig cydraddoldeb ledled Cymru i ddysgwyr ac i ddarparwyr.

Ymarferoldeb

Nid ydym o'r farn fod y syniad o orfod gwirio pwrpas y daith yn ymarferol, nac ychwaith yn ddymunol. Ar lefel ymarferol, ni welwn unrhyw ffordd ddibynadwy

a syml o wirio pwrpas y daith. Mae'n fwy na thebygol yn ogystal, bod ag unrhyw daith sawl bwrpas.

Ymhellach, os mai pwrpas y cynllun, fel y dywedir yn y ddogfen ymgynghorol, yw ceisio meithrin yr arfer ymhlith pobl ifanc o deithio ar fysiau, nid oes rheswm dros wahaniaethu ar sail pwrpas.

Ym marn UCAC, dylid cynnig y gostyngiad i'r bobl (ifanc) o fewn y grwpiau penodedig waeth beth yw pwrpas eu teithiau.

MANYLION YR YMATEBYDD

Printiwch y manylion a ganlyn yn y bylchau isod.

ENW
Rebecca Williams, Swyddog Polisi
SEFYDLIAD (os yw'n berthnasol)
UCAC
CYFEIRIAD POST
UCAC, Ffordd Penglais, Aberystwyth, Ceredigion SY23 2EU
CYFEIRIAD E-BOST
rebecca@ucac.cymru

Os nad ydych am i ni gyhoeddi'ch enw neu'ch cyfeiriad, dangoswch hynny drwy roi cylch o amgylch y blwch priodol, isod. Byddwn wedyn yn eu cuddio.

(Rhowch gylch o amgylch un o'r canlynol)

Rwy'n fodlon i chi gyhoeddi fy enw a'm cyfeiriad, os oes angen.	Nid wyf am i chi gyhoeddi fy enw a'm cyfeiriad.
--	---

Mae'n bosibl y bydd yr enwau a'r cyfeiriadau y byddwn wedi'u cuddio yn cael eu cyhoeddi'n ddiweddarach, er nad yw hynny'n debygol o ddigwydd yn aml iawn. Mae Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 yn caniatáu i'r cyhoedd gael gweld gwybodaeth a gedwir gan lawer o gyrff cyhoeddus, gan gynnwys Llywodraeth Cymru. Mae hynny'n cynnwys gwybodaeth sydd heb ei chyhoeddi.

Fodd bynnag, mae'r gyfraith hefyd yn caniatáu inni gadw gwybodaeth yn ôl dan rai amgylchiadau. Os bydd unrhyw un yn gofyn am gael gweld gwybodaeth a gadwyd yn ôl gennym, bydd rhaid inni benderfynu a ydym am ei rhyddhau ai peidio. Os bydd rhywun wedi gofyn inni beidio â chyhoeddi ei enw a'i gyfeiriad, bydd hynny'n ffaith bwysig y byddem yn ei hystyried. Fodd bynnag, efallai y bydd rheswm pwysig dros orfod datgelu enw a chyfeiriad unigolyn, er ei fod wedi gofyn inni beidio â gwneud hynny. Byddem yn cysylltu â'r unigolyn ac yn gofyn am ei farn cyn penderfynu datgelu'r wybodaeth.

Byddai'n ddefnyddiol pe baech hefyd yn rhoi'r manylion a ganlyn amdanoch chi'ch hun, a hynny er mwyn ein helpu i gyflwyno gwybodaeth am amrywiaeth yr ymatebwyr i'r ymgynghoriad hwn.

I ba grŵp oedran ydych chi'n perthyn?

(Dewiswch un o'r canlynol)

O dan 16	16-18	19-22	23-24	25-59	60 +
----------	-------	-------	-------	-------	------

Yn eich barn chi, a oes gennych chi anabledd?

Oes	Nac oes	Gwell gennyf beidio â dweud
-----	---------	-----------------------------

Ar ran ba grŵp ydych chi'n ymateb? **(Dewiswch un)**

Llywodraeth leol	Grŵp defnyddwyr trafnidiaeth gyhoeddus
Awdurdodau Addysg Lleol	Y trydydd sector
Grŵp anabledd	Y diwydiant rheilffyrdd
Grŵp cymunedol	Gomisiynydd / Ombwdsmon
Grŵp cynghori	Y cyfryngau
Gweithredwr bysiau	Y sector iechyd
Gwasanaethau brys	Undebau llafur
Unigolyn	Arall (nodwch)